

NŐK A TUDOMÁNYBAN: TUDOMÁNYOS TELJESÍTMÉNY, ELŐMENETEL ÉS LÁTHATÓSÁG – NŐI KUTATÓK AZ ELMÚLT 200 ÉVBEN

Problémák és megoldások

Levezető elnök: *Kiss Rita*, az MTA természettudományi alelnöke

Női és férfi kutatók tudományos eredményességének időfüggése az MTMT szerint

Kaptay György, az MTA rendes tagja; *Palotás Árpád Bence*, az MTA doktora

Előadásunkban az MTMT adatait felhasználva mutatjuk be, hogy a kutatói pálya első öt évében a női kutatók legalább ugyanolyan sikeresek, mint férfi társaik (sőt). A helyzet azt követően változik meg a férfiak javára, amikor a kutatók a családalapítás és a gyermekvállalás időszakába lépnek, hiszen minden pozitív társadalmi változás ellenére ma is igaz, hogy a nők ezekből a feladatokból nagyobb részt vállalnak férfi társaikhoz képest. Az ezen évek alatt a női kutatók által meg nem írt tudományos művekre aztán elmaradnak a hivatkozások, ezért a független hivatkozásokban és az ebből számolt h-indexben mért tudományos kiválóságban a női kutatók életkoruk előrehaladtával egyre inkább elmaradnak azonos korú férfi társaikhoz képest. Az előadásban ennek az években mérhető elmaradásnak a mértékét mutatjuk ki a kutatói életkor függvényében.

A nők tudományos előmenetelét hátráltató tényezők – Az akadémiai világ rendszerszintű fékjei és a személyes akadályok

Acsády Judit PhD

A tudományos karriernek és a jelenleg használt mutatók szerint mért teljesítmények az akadémiai pályákon eltérő ívet, más számokat mutatnak a két nem esetében. A nők eltérő teljesítményének konkrét adatait és az elmaradások mögött sok esetben megfigyelhető okokat több módszerrel is vizsgálja a társadalomtudomány. A helyzet elemzéséhez fontos felidéznünk társadalomtörténeti tényeket, valamint az egyenlőtlenségek más területen való megjelenését is, hiszen így adódik lehetőség komplex értelmezésükre. Előadásunkban emellett röviden bemutatjuk a kirekesztések általános jellemzőit, valamint konkrét hazai kutatási eredményeket közlünk a nők tudományos karrierjét fékező tényezőkről.

3. Mit tesz az Akadémia a női teljesítmény ösztönzésére és láthatóbbá tételére?

Bollobás Enikő, az MTA rendes tagja

A női kutatókat felkaroló intézményeknek, így a Magyar Tudományos Akadémiának olyan teljesítési feltételeket kell kialakítania, amelyek lehetővé teszik, hogy a női kutatók a férfiakéval

azonos teljesítményt érjenek el, beleértve a publikációs teljesítményt és az egyéni indíttatásból megszerzett MTA doktora címet. Az MTA számos teljesítményösztönző intézkedést vezetett be annak érdekében, hogy javuljon a kutatói pályát választó nők publikációs *outputja*, és elérhető közelségbe kerüljön az MTA doktora cím megszerzéséhez szükséges disszertáció befejezése és a publikációs feltételek teljesítése. A Nők a Kutatói Életpályán Elnöki Bizottság 2017 óta fáradozik a nők kutatási feltételeinek javításán, a tudományos teljesítmény fokozásán és egyúttal megjelenítésén a PhD-fokozat megszerzésétől az akadémikusválasztásig. Az előadás ezeket a teljesítményösztönző intézkedéseket mutatja be.

4. A gyermek, a család és a nemzet oltárán feláldozott alkotói éveket a női kutatóknak vissza kell kapniuk – Mit tehet még az Akadémia?

Kurutzné Kovács Márta, az MTA rendes tagja

Nem könnyű összeegyeztetni a nők gyermekvállalását a sikeres tudományos karrierrel, főleg ha a megszületett gyermekek gondozásán túl még azt is figyelembe vesszük, hogy mi történik a nőekkel a fogantatás és a születés között. Amit csakis egyedül nekik, a nőknek kell véghez vinni, többnyire végigszenvedni. Ennek – a család és a nemzet oltárán tett nagy áldozatvállalásnak – a nők alkotói éveiből kiragadott időnek a nők számára meg kell térülnie. A megtérítés lehetőségeiről szól ez az előadás.